STANDARDY w POMOCY

Poradnictwo specjalistyczne dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin

Prezentacja przygotowana na podstawie standardu opracowanego przez Zespół Ekspertów ds. osób niepełnosprawnych

Kraków, 28 października 2011 roku

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Skład Zespołu eksperckiego ds. osób niepełnosprawnych:

P. Grażyna Kaczmarek – Dyrektor PCPR w Pleszewie,

P. Beata Karlińska – Dyrektor PCPR w Policach,

P. Anna Kruczek – Prezes Śląskiego Forum Organizacji Pozarządowych KAFOS w Katowicach,

P. Iwona Płatek – Dyrektor Centrum Edukacji i Rehabilitacji przy Zabrzańskim Towarzystwie Rodziców, Opiekunów i Przyjaciół Dzieci Specjalnej Troski,

P. Małgorzata Polak – Zastępca Dyrektora MOPS w Bielsku – Białej,

P. Mirosław Sobkowiak – Dyrektor PCPR w Gostyniu

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zakres opisu standardu „Poradnictwo specjalistyczne dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin”

1.Wprowadzenie

- *Czym jest poradnictwo,*
- *Zapotrzebowanie na poradnictwo,*
- *Zasady świadczenia usług poradnictwa,*
- *Regulacje prawne dot. poradnictwa specjalistycznego w systemie pomocy i integracji społecznej.*

2. Nazwa usługi, definicja usługi , zakres przestrzenny poradnictwa specjalistycznego

3. Poradnictwo prawne dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,

4. Poradnictwo psychologiczne dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,

5. Poradnictwo rodzinne dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin

6. Warunki spełnienia usługi (warunki materialne, wsparcie usługodawców, kwalifikacje usługodawców),

7. Oczekiwania wobec zachowań i powinności specjalisty oraz klienta,

8. Monitoring i ewaluacja poradnictwa specjalistycznego,

9. Typowe problemy występujące przy realizacji usługi

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Załączniki:

1. *Karty usługi poradnictwa prawnego, psychologicznego, rodzinnego*
2. *Przykład narzędzia oceny skuteczności poradnictwa psychologicznego,*
3. *Rekomendacje dot. nowych regulacji prawnych w zakresie poradnictwa specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin*
4. *Wyjaśnienie dotyczące sposobu kalkulacji czasu świadczenia poradnictwa specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin*

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Zasady świadczenia usług poradnictwa specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością:

1. Centralna rola osoby z niepełnosprawnością:

- ***Niezależność –*** osoby z niepełnosprawnością mają prawo wyboru instytucji lub podmiotu świadczącego usługi poradnicze zgodnie z ich indywidualnymi potrzebami i oczekiwaniami.
- ***Bezstronność –*** poradnictwo bierze pod uwagę wyłącznie potrzeby osoby z niepełnosprawnością; nie kieruje się interesem i potrzebami instytucji oraz podmiotów świadczących te usługi ani względami finansowymi; nie dyskryminuje nikogo ze względu na płeć, wiek, narodowość, pochodzenie społeczne, kwalifikacje, rodzaj niepełnosprawności itd.;
- ***Poufność –*** osoby z niepełnosprawnością mają prawo do traktowania jako poufne informacje o charakterze osobistym, jakich udzielają w ramach procesu doradczego**;**
- ***Równość szans –*** poradnictwo przestrzega zasady równych szans, wszystkich osób z niepełnosprawnością w zakresie korzystania z poradnictwa specjalistycznego**;**
- ***Podejście holistyczne –*** proces doradczy szanuje osobisty, społeczny, kulturowy oraz ekonomiczny kontekst podejmowania decyzji przez osoby z niepełnosprawnością

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

2. Kształtowanie samodzielności osoby z niepełnosprawnością

- ***Upodmiotowienie*** – poradnictwo pomaga osobom z niepełnosprawnością w rozwiązywaniu specyficznych dla tej grupy problemów na jakie napotykają w codziennym życiu, poprzez nabycie przez nie umiejętności planowania i kierowania własnym życiem w obszarze społecznym, psychologicznym, rodzinnym.

- ***Aktywne uczestnictwo*** – poradnictwo ma charakter działania opartego na współpracy między osobom z niepełnosprawnością, a podmiotem świadczącym te usługi oraz innymi ważnymi uczestnikami tego procesu, np. placówkami pomocy i integracji społecznej, placówkami ochrony zdrowia, placówkami edukacyjnymi, organizacjami i instytucjami lokalnymi świadczącymi wsparcie osobom z niepełnosprawnością oraz opiera się na aktywnym uczestnictwie osoby z niepełnosprawnością.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

3. Zwiększenie dostępności poradnictwa dla obywateli:

- ***Przejrzystość*** – charakter usług dostępnych w ramach poradnictwa jest zrozumiały dla osoby z niepełnosprawnością;
- ***Życzliwość i empatia*** – personel świadczący usługi tworzy przyjazną atmosferę dla osób z niepełnosprawnością;
- ***Ciągłość*** – poradnictwo wspiera osoby z niepełnosprawnością w szeregu decyzji i zmian o charakterze prawnym, psychologicznym, społecznym i rodzinnym;
- ***Osiągalność*** – wszystkie osoby z niepełnosprawnością mają prawo korzystania z usług poradnictwa w każdym momencie życia;
- ***Dostępność*** – usługi poradnictwa są świadczone w sposób elastyczny i przyjazny dla osób z niepełnosprawnością, np. poprzez kontakt bezpośredni, telefoniczny, poza poradniami, poprzez pocztę elektroniczną, w takich miejscach i o takich porach, o przy wykorzystaniu takich środków, jakie są właściwe ze względu na potrzeby osób z niepełnosprawnością;
- ***Elastyczność*** – poradnictwo wykorzystuje szerokie spektrum metod, odpowiednich wobec różnorodnych potrzeb osób z niepełnosprawnością.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

4. Zapewnienie wysokiej jakości świadczonych usług

- ***Stosowanie odpowiednich metod doradczych* –** stosowane metody doradcze mają odpowiednie oparcie w teorii/empirii i są odpowiednie do danego celu**;**
- ***Ciągłe doskonalenie* –** służby świadczące usługi poradnictwa stosują zasadę ciągłego doskonalenia się, wykorzystującego w systematyczny sposób informacje zwrotne od osób z niepełnosprawnością oraz zapewniają personelowi możliwość doskonalenia zawodowego;
- ***Prawo do odszkodowania* –** osoby z niepełnosprawnością mają prawo do wnoszenia skarg w formalnym trybie, jeżeli ich zdaniem porada, jaką otrzymali była niezadowalająca;
- ***Kompetentny personel* –** personel merytoryczny, świadczący usługi poradnictwa posiada kompetencje uznane na szczeblu krajowym, świadczące o umiejętności określenia potrzeb osób z niepełnosprawnością i odpowiadania na nie oraz, jeśli zaistnieje taka potrzeba do kierowania osób z niepełnoprawnością do innych placówek/służb, bardziej odpowiednich w danej sytuacji.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Definicja poradnictwa specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin

Poradnictwo specjalistyczne dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin to usługa polegająca na udzielanie porad, wskazówek, informacji pomocnych w rozwiązywaniu specyficznych dla tej grupy problemów na jakie napotykają w codziennym życiu.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Definicja usługi

Porada prawna dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin jest to skonkretyzowana informacja, mająca zastosowanie w konkretnej sprawie związanej z niepełnosprawnością klienta,, oparta na danych i materiałach przekazanych przez klienta z niepełnosprawnością lub jego rodzinę (opiekunów) udzielona przez prawnika lub studenta prawa pod odpowiednim nadzorem. Porada prawna może polegać na sporządzeniu pisma prawnego, w tym procesowego oraz na wspieraniu klienta w jego postępowaniu przed organem administracji lub sądem

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo prawne dla ON – obszary tematyczne poradnictwa

- ***bariery architektoniczne*** – możliwości uzyskania dofinansowania do likwidacji barier architektonicznych oraz o normach dostępności obiektów budowlanych dla osób z niepełnosprawności,
- ***edukacj***i – możliwości kształcenia integracyjnego oraz formach pomocy finansowej dla niepełnosprawnych uczniów i studentów,
- ***lokale*** – uprawnienia do lokalu socjalnego, procedur eksmisyjnych lub pomieszczenia tymczasowego w przypadku eksmisji,
- ***łączności*** – dostępność dla osób z niepełnosprawnością usług pocztowych i telekomunikacyjnych, możliwości uzyskania zwolnień z opłacania abonamentu radiowo - telewizyjnego, możliwości uzyskania dofinansowania do likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych,
- ***odszkodowania komunikacyjne*** – możliwości otrzymania odszkodowań oraz innych roszczeń przysługujących osobom, które zostały poszkodowane w wyniku wypadków komunikacyjnych,
- ***orzekania o niepełnosprawności*** – prawne potwierdzenie statusu niepełnosprawności; sposób uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, uzyskania orzeczenia o niezdolności do pracy, wskazania do rehabilitacji i opieki,
- ***podatki –*** ogólne zasady odliczeń od podatku i dochodu, wydatki na cele rehabilitacyjne,
- ***praca*** – zasady rejestracji w urzędzie pracy, uprawnienia pracownika niepełnosprawnego, możliwości uzyskania pomocy finansowej na uczestnictwo w szkoleniach oraz w uruchomieniu własnej działalności gospodarczej, praca pobierających rentę,

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo prawne dla ON – obszary tematyczne poradnictwa

- ***pomoc społeczna*** - formy pomocy z której korzystać mogą osoby z niepełnosprawnością oraz ich rodziny, warunki uzyskania świadczeń pomocy społecznej,

  rehabilitacja i leczenie – uprawnienia przysługujące osobie dotkniętej chorobą, zasady leczenia uzdrowiskowego i możliwości uzyskania dofinansowania do uczestnictwa w turnusie rehabilitacyjnym
- ***świadczeń Zakładu Ubezpieczeń Społecznych*** – możliwości i warunków ubiegania się o rentę z tytułu niezdolności do pracy, renty szkoleniowej, dodatku pielęgnacyjnego, renty socjalnej, zasad zmniejszania i zawieszania świadczeń w przypadku uzyskania innych przychodów,
- ***sprzęt rehabilitacyjny*** – zasady uzyskania w ramach ubezpieczenia zdrowotnego: sprzętu rehabilitacyjnego, środków pomocniczych i technicznych oraz dofinansowania ich zakupu ze środków Państwowego funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- ***świadczenia rodzinne*** – możliwości ubiegania się o świadczeniach wspierających rodziny wychowujące dzieci niepełnosprawne oraz rodziny podejmujące opiekę nad poważnie niepełnosprawnym członkiem rodziny,
- ***transport*** – możliwości korzystania z ulgi w przejazdach środkami transportu publicznego, uprawnienia niepełnosprawnych uczestników ruchu drogowego oraz uprawnienia osób z niepełnosprawnością podróżujących drogą lotniczą,
- ***ubezwłasnowolnienie i przymusowe leczenie*** – zasady i procedury związane z przymusowym leczeniem lub badaniem psychiatrycznym osób chorych psychicznie, procedury przymusowego przyjęcia do domu pomocy społecznej, warunki i procedury związane z ubezwłasnowolnieniem,
- ***inne uprawnienia i ulgi*** np. prawo wprowadzania psa przewodnika do obiektów użyteczności publicznej, warunkach ułatwiających osobom z niepełnosprawnością udział w wyborach samorządowych i parlamentarnych i inne dotyczące osób z niepełnosprawnością, również te uprawnienia które wynikać mogą z obowiązującego prawa miejscowego.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo prawne dla ON – zakres czynnościowy usługi

Czynności bezpośrednie wykonywane przez specjalistę:

Praca z klientem. Może mieć następujący charakter:

- udzielenia przez specjalistę osobie z niepełnosprawnością **ogólnych informacji** dotyczących praw i uprawnień osoby z niepełnosprawnością i jego rodzinie, wskazanie przepisów prawnych regulujących prawa i uprawnienia,
- udzielenia osobie z niepełnosprawnością **szczegółowych porad dotyczących ubiegania się o konkretne uprawnienie** lub świadczenie, zasad i warunków jego przyznawania, procedury ubiegania się o nie (gdzie, w jakim terminie, na podstawie jakich formularzy , dokumentów i załączników rozpatrywany jest wniosek o udzielenie świadczenia), procedurze odwoławczej w przypadku odmowy przyznania świadczenia,
- udzielanie **konsultacji w procedurze wspierania klienta** w trakcie prowadzonego przez niego samodzielnego postępowania przed organami administracji, sądem lub inna instytucją,

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo prawne dla ON – zakres czynnościowy usługi

Czynności pośrednie związane z realizacją usługi:

1. **Przyjmowanie zgłoszeń** od klientów chcących skorzystać z poradnictwa prawnego, prowadzenie terminarza zgłoszeń.
2. **Czynności związane z przygotowaniem się do świadczenia usługi:**

   - gromadzenie i zapoznawanie się z aktualnie obowiązującym prawem dotyczącym problematyki osób z niepełnosprawnością (analiza nowych, wchodzących w życie przepisów, zapoznawanie się z pojawiającymi się interpretacjami i wyrokami Najwyższego Sądu Administracyjnego, gromadzenie Dzienników Ustaw, Monitorów i innych wydawnictw prawnych),
   - analiza przepisów prawnych i dokumentów związanych z przedmiotem konkretnej sprawy zgłoszonej przez klienta lub będących przedmiotem kolejnej konsultacji.
   - przygotowywanie projektów pism, wniosków, umów itp. dla klienta,
   - przygotowywanie treści materiałów informacyjnych dla klientów w zakresie praw i uprawnień osób z niepełnosprawnością i ich rodzin,
3. **Dojazd do klienta,**
4. **Dokumentowanie realizacji usługi**
5. **Udział w ewaluacji poradnictwa specjalistycznego**

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo prawne dla ON

Poradnictwo prawne dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin **nie realizuje usług** kwalifikowanej pomocy prawnej rozumianej jako zapewnienie reprezentacji osób fizycznych w sprawach dotyczących ich praw lub interesów, które mogą być lub są prowadzone w sądach powszechnych lub w kontaktach z innymi instytucjami lub osobami.

Specjalista może **odmówić** udzielenia pomocy prawnej w następujących sytuacjach:

- w sprawie będącej przedmiotem poradnictwa osoba z niepełnosprawnością posiada ustanowionego pełnomocnika lub obrońcę (adwokata z urzędu),
- gdy sprawa jest bezzasadna, roszczenie jest niewymagalne, nastąpiło przedawnienie, koszty postępowania są niewspółmiernie wysokie w stosunku do szacowanych efektów, w sposób oczywisty nie zachodzi potrzeba jej udzielenia,
- w sprawach nie związanych bezpośrednio z prawami i uprawnieniami osoby z niepełnosprawnością i jej rodziny np. prywatnych aktów oskarżenia, warunków uzyskania kredytu lub pożyczki,
- gdy zachodzi możliwości wystąpienia konfliktu interesów klienta z instytucją prowadzącą poradnictwo lub osobą w niej zatrudnioną.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo psychologiczne dla ON

Definicja usługi

Poradnictwo psychologiczne dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin to forma pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom, które przeżywają kryzysy rozwojowe lub trudności przystosowawcze. Poradnictwo psychologiczne dla osób z niepełnosprawnością zajmuje się przede wszystkim aktualnymi problemami klienta w jego funkcjonowaniu w świecie zewnętrznym, głównie społecznym, czyli tym co dzieje się na styku jego świata wewnętrznego z otaczającą rzeczywistością.

W odróżnieniu od psychoterapii, która w dużej mierze koncentruje się na przeżyciach, emocjach, przekonaniach pacjenta, w jego wewnętrznym świecie, poradnictwo psychologiczne ma miejsce wtedy, „gdy spostrzegamy klienta jako osobę posiadającą zasoby do zmiany obecnej swojej sytuacji, który bardziej potrzebuje rozeznania co do tego gdzie jest, pomocy w zdefiniowaniu wyborów, które może dokonać, pokazaniu ich konsekwencji, natomiast samo działanie jest już jego wyłączną decyzją.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo psychologiczne dla ON – sytuacje i zakresy problemowe

1. w sytuacji **kryzysu rozwojowego** rozumianego jako wydarzenie zachodzące w rozwoju, powodujące gwałtowną zmianę lub życiowy zwrot. Takim właśnie kryzysem może być reakcja na urodzenie dziecka w rodzinie osób z niepełnosprawnością, ukończenie studiów przez studenta niepełnosprawnego, zmiana kierunku kariery zawodowej lub zakończenie aktywności zawodowej. Wsparcie psychologiczne będzie miało na celu ułatwienie adaptacji do nowej sytuacji życiowej.
2. w sytuacji tzw. **kryzysu sytuacyjnego** charakteryzującego się brakiem kontroli oraz przewidywalności wystąpienia sytuacji np. udział w wypadku komunikacyjnym, reakcja na informację o ciężkiej chorobie własnej lub członka rodziny, utrata pracy z powodu choroby.
3.. przy **podejmowaniu decyzji** w sytuacjach kryzysu, któremu towarzyszy lęk i świadomość możliwości popełnienia błędu,
4. postrzegania pozytywnych stron wystąpienia kryzysu. **Kryzys jako szansa na rozwój**. Kryzys jest przeżyciem stwarzającym okazję do poszukiwania nowych sposobów działania.
5. przy występujących **trudnościach przystosowawczych** ujawniających się takimi zachowaniami jak; impulsywność, zachowania agresywne, społeczne wycofanie, buntowniczość,
6. przy występowaniu **niepełnosprawności psychologicznej** polegającej na utrudnieniu, ograniczeniu lub uniemożliwieniu włączania się osoby niepełnosprawnej w naturalne życie społeczne.
7. przy pokonywaniu **kryzysów życiowych** przez osoby niepełnosprawne (przejście od roli chorego do roli niepełnosprawnego, kryzys ograniczonej niezależności, kryzys pustki społecznej, kryzys rzeczywisty związany z kłopotami finansowymi, barierami architektonicznymi, trudnościami w zdobyciu sprzętu ułatwiającego życie codzienne, uzyskanie pracy),
8. w sytuacji **alienacji osobistej i społecznej** jako konsekwencji niepełnosprawności,
9. przy **udzielaniu informacji o różnych formach pomocy psychologicznej** z której mogą korzystać osoby z niepełnosprawnością i ich rodziny

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo psychologiczne dla ON – zakres czynnościowy usługi

- ***Czynności bezpośrednie wykonywane przez specjalistę:***

  1. Praca z klientem prowadzona jest w oparciu o sprawdzone modele, metody i standardy uznawane w środowisku zawodowym psychologów pomagającym osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom i zawiera następujące elementy:

  a) diagnoza problemu, to znaczy zidentyfikowanie trudności z którymi klient sobie nie radzi,

  b) określenie czynników podtrzymujących istnienie problemu oraz trudności związane z jego rozwiązaniem,

  c) poszukiwanie nowych sposobów rozwiązania trudności,

  d) wzmocnienie klienta w realizowanych przez niego zmianach.

  2. W ramach poradnictwa psychologicznego specjalista udziela informacji i wyjaśnień dotyczących różnych form pomocy psychologicznej oraz wskazuje placówki które świadczą tego typu pomoc.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo psychologiczne dla ON – zakres czynnościowy usługi

Czynności pośrednie związane z realizacją usługi:

1. **Przyjmowanie zgłoszeń od klientów** chcących skorzystać z poradnictwa psychologicznego, prowadzenie terminarza zgłoszeń.
2. **Przygotowanie i aktualizacja bazy danych o placówkach świadczących pomoc psychologiczną**, zawierających takie dane jak: nazwa i adres placówki, nr telefony, e-mail, strona www, godziny przyjmowania klientów, formy pomocy psychologicznej świadczone przez placówkę, warunki skorzystania z pomocy, informacja czy usługa jest nieodpłatna (kontrakt z NFZ) , czy tez odpłatna (w jakiej wysokości?), dostępność dla osób z niepełnosprawnością.
3. **Dojazd specjalisty do klienta**, w przypadku gdy usługa świadczona jest poza siedzibą instytucji lub organizacji specjalisty,
4. **Dokumentowanie realizacji usługi**:

- wypełnianie karty dokumentującej przedmiot usługi poradnictwa psychologicznego, sporządzanie notatek ze spotkania,
- prowadzenie karty czasu pracy specjalisty, wypełnianie dokumentów celem rozliczenia kosztów dojazdu,
- sporządzanie okresowych raportów z realizacji usługi.

5. **Udział w ewaluacji poradnictwa specjalistycznego.**

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Definicja usługi

Poradnictwo rodzinne dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin to forma poradnictwa specjalistycznego, które skoncentrowane jest na poszukiwaniu rozwiązań problemu występującego w rodzinie dotkniętej niepełnosprawnością.

Poradnictwa rodzinne polega na dostarczeniu członkom rodziny wiedzy, jak przezwyciężać trudności związane z niepełnosprawnością, z którymi rodzina nie może sobie sama poradzić. Poradnictwo rodzinne obejmuje również wsparcie w sytuacji problemów z seksualnością osób z niepełnosprawnością

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Poradnictwo rodzinne dla ON – obszary problemowe

- organizowania, przez rodzinę osoby z niepełnosprawnością i sprawowanie **opieki nad osobą z niepełnosprawnością,**
- wspierania osoby z niepełnosprawnością w **codziennym życiu rodzinnym**, szczególnie w sytuacji braku motywacji i wycofania,
- przezwyciężania **trudności wychowawczych** i przeciwdziałanie ich pojawieniu się w rodzinie dotkniętej niepełnosprawnością,
- wspomagania **wychowawczej funkcji rodziny**; głównie w sprawach napotykanych przez rodziców trudności wychowawczych z dziećmi, postępowanie z dziećmi, w różny sposób upośledzonymi lub odbiegającymi od normy w rozwoju, podejrzanymi o niepełnosprawność intelektualną lub wykazującymi zaburzenia psychiczne, jak również wokół sprawy wyboru zawodu, takiego, który by najlepiej mógł odpowiadać zainteresowaniom dziecka, jego cechom charakteru i usposobienia[1],
- wspomagania małżonków dotkniętych niepełnosprawnością w budowaniu **więzi małżeńskiej** i **rodzinnej,**
- rozwiązywania **konfliktów w rodzinie** dotkniętej niepełnosprawnością i przezwyciężanie **kryzysów małżeńskich i rodzinnych**,
- **seksualności** osób z niepełnosprawnością, kryzysu związku z partnerem seksualnym w sytuacji niepełnosprawności.
- Informowania w o różnych formach pomocy rodzinie w specjalistycznych zakresach.
-

[1] Wymieniony obszar problemowy może być nierealiowany w przypadku, gdyż w terenie powiatu działają specjalistyczne ośrodki rehabilitacyjno – edukacyjne dla dzieci z niepełnosprawnością intelektualną, świadczące pomoc w tym zakresie. Z uwagi jednak, że aktualnie brakuje tego typu infrastruktury w obszar poradnictwa rodzinnego wpisano tą niezwykle ważną tematykę.

Poradnictwo rodzinne dla ON – zakres czynnościowy usługi

Zakres czynności poradnictwa rodzinnego jest podobny do zakresu czynności poradnictwa psychologicznego. **Różnica** występuje jedynie przy czynności pośredniej polegającej na **prowadzeniu i aktualizacji bazy danych** o organizacjach i instytucjach świadczących specjalistyczne wsparcie w sytuacji występujących problemów w rodzinie. W porównaniu z bazą danych prowadzą przez psychologa świadczącego poradnictwo psychologiczne, w przypadku **poradnictwa rodzinnego baza danych powinna być rozszerzona** o dane dotyczące placówek prowadzących terapię rodzin, poradni przedmałżeńskich, poradni specjalistów z zakresu seksuologii, placówek rewalidacyjno – wychowawczych dla osób z niepełnosprawnością intelektualną, ośrodków wczesnej interwencji, doradztwa zawodowego, poradni wychowawczo – zawodowych, poradni i ośrodków leczenia uzależnień i innych działających w społeczności lokalnej a korzystanie z których wpłynie na rozwiązywanie problemów rodziny dotkniętej niepełnosprawnością.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Monitoring i ewaluacja poradnictwa specjalistycznego dla ON

Narzędziami monitoringu poradnictwa specjalistycznego dla osób z niepełnosprawnością i ich rodzin mogą być:

- terminarze zgłoszeń do specjalistów udzielających poradnictwa specjalistycznego,
- indywidualne karty udzielonego poradnictwa,
- dokumentacja gromadzona przez specjalistów udzielających poradnictwa. (np. przygotowywana w imieniu klienta korespondencja z instytucjami np. sądami, instytucjami publicznymi itp., dokumentacja w zakresie sporządzonej diagnozy itp.)
- karty czasu pracy specjalistów,
- ankiety, indywidualne kwestionariusze wywiadów przeprowadzanych z klientami oraz specjalistami udzielającymi porad i inne narzędzia stosowane w badaniach społecznych.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Monitoring i ewaluacja poradnictwa specjalistycznego dla ON

Przykładowe wskaźniki monitoringu:

1. liczba udzielonych porad w podziale na rodzaje poradnictwa (prawne, psychologiczne, rodzinne) i formy udzielenia porady (osobiste, telefoniczne, internetowe),
2. liczba godzin udzielonego poradnictwa w podziale na rodzaje poradnictwa,
3. liczba osób i rodzin, które skorzystały z poradnictwa specjalistycznego w podziale na rodzaj poradnictwa specjalistycznego,
4. liczba osób i rodzin w podziale na tematykę udzielonego poradnictwa prawnego,
5. liczba osób i rodzin w podziale na tematykę poradnictwa rodzinnego,
6. liczba osób i rodzin w podziale na tematykę poradnictwa psychologiczne.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Monitoring i ewaluacja poradnictwa specjalistycznego dla ON

Efektywność porad = pozytywny wynik zastosowania się do porady, mierzony związkiem między treścią wskazań zawartych w poradach, a rodzajem zmian wprowadzonych w życie klienta.

Pytania ewaluacyjne:

- Jaka była treść porady?
- Czy treść porady była zrozumiana przez klienta, czy klient wiedział jakie działania miał podjąć?
- Czy klient zastosował się do treści porady i w jakim zakresie?
- W przypadku niezastosowania się do pełnej treści porady to jakie były tego powody?
- Jakie były przyczyny niezastosowania się do treści porady? Czy były to przyczyny obiektywne niezależne od klienta, czy przyczyna wynika z decyzji klienta?
- Jak klient ocenia treść porady, bez względu na fakt zastosowania się lub nie do porady? Na ile była ona pomocna, w jakim zakresie, czy wskazówki otrzymane od specjalisty były pomocne również w innych sytuacjach życiowych klienta?,
- Z czego wynika negatywna ocena porady?
- Czy klient chciałby jeszcze skorzystać z porady podobnego typu, w jakim zakresie, czy klient polecałby usługę poradnicze swoim znajomym, rodzinie?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.

Dziękuję za uwagę…..

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.